

ЮРІЙ ПОЗДНЯКОВ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЗА ЖАНРАМИ: ЖОНГЛЮВАННЯ

для студентів ОПП Циркові жанри
Методичні рекомендації

КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ЕСТРАДНОГО ТА ЦИРКОВОГО МИСТЕЦТВ

КИЇВ 2022

КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ЕСТРАДНОГО ТА
ЦИРКОВОГО МИСТЕЦТВ

Факультет сценічного мистецтва

Кафедра циркових жанрів

ЮРІЙ ПОЗДНЯКОВ

**Професійна підготовка за
жанрами: жонглювання**

для студентів ОПП Циркові жанри

Методичні рекомендації

КИЇВ 2022

УДК 791.83 / 796.4 / 7.091

П – 70

Рекомендовано засіданням кафедри циркових жанрів (протокол № 11 від 24 червня 2022 року). Рекомендовано науково-методичною радою Факультету сценічного мистецтва (протокол № 11 від 28 червня 2022 року). Рекомендовано засіданням Вченої ради Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв (протокол № 6 від 11 липня 2022 року).

Рецензенти:

ЮР Марина Володимирівна

доктор мистецтвознавства, провідний науковий співробітник
Інституту проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України.

ДОБРОВОЛЬСЬКА Світлана Михайлівна

заслужена артистка України, заступник начальника відділу художньо-творчої роботи
ДП «Державна циркова компанія України».

ШАРИКОВ Денис Ігорович

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри циркових жанрів
декан факультету сценічного мистецтва
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв.

Літературний редактор

Стоцька Ірина Василівна, викладач циклової комісії гуманітарних дисциплін
Фахового коледжу Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв.

Юрій Поздняков. Професійна підготовка за жанрами: жонглювання: методичні рекомендації для студентів ОПП Циркові жанри. Київ : Кафедра циркових жанрів Факультету сценічного мистецтва КМАЄЦМ, 2022. 58 с. іл.

У методичних рекомендаціях систематизовано методологію викладання та авторський метод освітньої компоненти «Професійна підготовка за жанрами: жонглювання» КДУЕЦМ, КДКЕЦМ, КМАЄЦМ. Визначено систему та методологію виконання елементів професійного жонглювання. Методичні рекомендації призначено для ЗВО, ЗПФО, СДЮШОР, ДЮСШ, циркових студій та шкіл, а також для широкого кола читачів.

Текст та інші матеріали навчального посібника захищені авторським правом – «Свідectво про реєстрацію авторського права на твір Державною службою інтелектуальної власності України». Копіювання, сканування, переклад, а також публікації матеріалів, ілюстрацій навчального посібника без дозволу та посилання на автора не допустимо.

ISBN 978-617-7706-73-0

© Юрій Поздняков, 2022

© КМАЄЦМ, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1. СПЕЦИФІКА, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
РОЗДІЛ 2. ІСТОРИЧНА ТА ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА ЖАНРУ ЖОНГЛЮВАННЯ.....	11
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	28
РОЗДІЛ 4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗА РІВНЯМИ СКЛАДНОСТІ ТА ПОКАЗУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛКІВ ТА ЕКЗАМЕНІВ.....	35
РОЗДІЛ 5. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ УМІНЬ, НАВИЧОК, ВПРАВ І КОМБІНАЦІЙ, ЯКІ ПОВИНЕН ВИКОНУВАТИ СТУДЕНТ.....	37
РОЗДІЛ 6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	39
РОЗДІЛ 7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ.....	43
ЛІТЕРАТУРА.....	44
ІЛЮСТРАЦІЇ.....	46

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни **«Професійна підготовка за жанрами: жонгливання»** розраховані на студентів вищої фахової освіти на основі повної загальної середньої освіти. Методичні рекомендації укладені з урахуванням вимог державного стандарту спеціальності 026 Сценічне мистецтво для освітньо-професійного ступеню Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

При підготовці робочої програми врахований принцип комплексного вивчення студентами спеціальних предметів, який передбачає оволодіння ними поряд із навчальною дисципліною **«Професійна підготовка за жанрами: жонгливання»** низки інших спеціальних дисциплін: акробатика, гімнастика, жонгливання, акторська майстерність, пантоміма, пластика руху, танець, сучасний танець, сценічно-технічна підготовка.

Пропоновані методичні рекомендації укладені з урахуванням системи знань, умінь і навичок, накопичених багаторічною Київською школою з підготовкою жонглерів КДУЕЦМ, КДКЕЦМ та КМАЕЦМ, а також власним авторським методом. Ця система базується на критичному аналізі досягнень світового жонгливання, результатах творчих та практичних досліджень фахівців з жонгливання в Україні.

Розробка методичних рекомендацій із навчальної дисципліни **«Професійна підготовка за жанрами: жонгливання»** покликана необхідністю вдосконалення навчально-виховного процесу у зв'язку з підвищенням вимог до підготовки а , пов'язаних із проведенням артистичної діяльності в ринкових умовах. Методичні рекомендації враховують також зміни, що відбулися у викладанні **«Професійна підготовка за жанрами: жонгливання»** у відповідних навчальних закладах, специфіку фахової підготовки студентів у галузі 02 Культура і мистецтво, спеціальності 026 Сценічне мистецтво.

Основна робота науково-педагогічного працівника (викладача) кафедри та факультету зі здобувачами вищої освіти (студентами) проводиться безпосередньо на заняттях. Основною формою проведення занять є **«практичне (індивідуальне)»** заняття з викладачем, але для творчого осмислення ідей і положень, практичних умінь та навичок із навчальної дисципліни «Професійна підготовка за жанрами: жонгливання», студенти обов'язково самостійно готуються до занять. До робочої програми навчальної дисципліни додається перелік понять і основних вмінь, знання і виконання яких обов'язкове для кожного студента, а також список літератури.

Критерієм оцінки знань, умінь і навичок студента є не стільки обсяг матеріалу, що залишився у пам'яті, скільки вміння його аналізувати, узагальнювати, активно і творчо використовувати в позанавчальній ситуації, самостійній роботі. Навчальна дисципліна «Професійна підготовка за жанрами: жонгливання» розрахована на 48 кредитів ECTS, 1440 годин, з них 720 аудиторних (практичних). У ній подано орієнтовний тематичний план із розподілом навчального часу на вивчення окремих тем за курсами і семестрами навчання.

Компетентності, які повинен набути здобувач вищої освіти в результаті вивчення освітньої компоненти «Гімнастика» відповідно до Стандарту вищої освіти, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 026 Сценічне мистецтво першого (бакалаврського рівня) вищої освіти (наказ № 741 від 30.06.2021 р.).

Програмні компетентності ***Загальні компетентності (ЗК)***

ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 06. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології.

ЗК 07. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК 02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК 03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК 04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК 05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК 06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

Програмні результати навчання

ПР 02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР 03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПР 04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, у мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР 05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПР 08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР 10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР 21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

РОЗДІЛ 1.

СПЕЦИФІКА, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ

Жонглювання – давня циркова майстерність. Це вміння людини організувати різні сполучення та чергування польотів у повітрі декілька предметів як однорідної форми, так і різних за конфігурацією.

Дійсна програма від простого до складного виховує у студентів навички жонглювання, навчає їх цікавим засобам сценічної виразності, необхідної для майбутньої професійної роботи в цирку або на естраді для створення естрадно-циркового номеру.

Величезний трюковий репертуар, різнохарактерність жонглерського реквізиту від суто класичного (кільця, булави, м'ячі) до різних побутових предметів (шляпа, парасолька, тарілки, тенісні ракетки, футбольні і тенісні м'ячі тощо) дає можливість створення номерів героїко-романтичного, комічного, ексцентричного плану.

Крім створення суто жонглерських номерів, цей жанр легко поєднується з іншими жанрами, надаючи можливість створення номерів музично-жонглерських, гімнастико-жонглерських, еквілібристико-жонглерських, акробатико-жонглерських з активним застосуванням сучасної хореографії, пластики і театральної драматургії. Все це урізноманітнює палітру фарб і засобів сценічної виразності артистів українського цирку й естради.

Французький термін – «жонглер» пішов від латинського слова «joculator» – жартівник, забавник, гуморист. Основа жанру – вміння підкидати; ловити (і балансувати) різні предмети в певній послідовності й у встановленому ритмі.

Як і кожен жанр, жонглювання постійно розвивається, зростають вимоги та збільшується складність виконання елементів жонглювання, в цілому удосконалюється акторська майстерність і техніка виконання трюків циркових артистів. Це вимагає постійного удосконалення в оволодінні простих і складних вправ, постійно шукати нових рішень у подальшому творчому зростанні в жонглюванні.

Мета: підготовка висококваліфікованих артистів цирку, викладачів фахових дисциплін, що реалізують професійну виконавську майстерність у сучасних естрадних, циркових, сценічних компаніях, закладах і структурах, естрадно-циркових шоу-програмах та масово-культурних заходах, а також з можливістю здійснення якісного забезпечення освітнього процесу шляхом викладання в закладі освіти.

Завдання:

- спеціальними фізичними вправами досягти повної м'язової свободи, суворого дотримання послідовності і положень при виконанні вправ як обов'язкової умови оволодіння професією;

- використовуючи класичний реквізит жонглерів (булави, кільця, м'ячики), домагатися від студентів доскональної спритності, миттєвої реакції, швидкості руху та розвинутого почуття ритму;

- домагатися одночасно з вивченням техніки жонглера морально-вольових якостей, витримки, терпіння, уміти підтримувати дружні стосунки з колегами, уміти координувати свій психофізичний стан перед виступом на сцені або на манежі;

- формувати та розвивати засобами акторської виразності й майстерності високу техніку виконання трюків, гармонійне поєднання усіх виразних засобів для вирішення високих творчих задач;

- розвивати засобами пластично-хореографічної підготовки жонглера навички вільного володіння своїм тілом, прививати почуття ритму, музикальний слух і рухому пам'ять;

- відпрацьовувати у жонглера навички вільної орієнтації у просторі сцени, залу манежу;

- розвивати і формувати у жонглера творчий підхід не тільки до свого номеру, але й навички режисерського мислення при підготовці концертних програм з участю інших жанрів циркового й естрадного мистецтва;

- прививати цирковому жонглеру організаторські навички і вміння, пов'язані з проведенням артистичної діяльності в ринкових умовах;

- підготувати циркового жонглера до активного громадського життя в Україні.

Засоби навчання, які використовують у зазначеному виді – це різноманітні підготовчі вправи, які прямо або опосередковано впливають на вдосконалення майстерності жонглерів, а також додаткові (технічні) засоби тренування. Вправи із класичним жонглерським реквізитом – основні засоби навчального процесу. Умовно поділяються на три групи: загально-підготовчі, допоміжні, спеціально-підготовчі.

Основною формою технічної підготовки студентів є практичні заняття. Студенти повинні обов'язково засвоїти та виконати весь навчальний матеріал, що вивчається на індивідуальних практичних заняттях, формувати свої уміння і навички, які будуть мати вирішальне значення в організації та проведенні самостійної роботи.

Важливе значення в технічній підготовці жонглерів мають профілюючі елементи. Чим більше засвоєно профілюючих елементів, тим скоріше зростає майстерність студентів.

Основні поняття курсу «Професійна підготовка за жанрами: жонглювання», які повинен знати студент:

- жонглювання перехресними кидками;
- жонглювання попарно, окремо в кожній руці;
- жонглювання «каскадом», «напівкаскадом» ;
- жонглювання трьома предметами в ритмі та на висоті (п'ятьма, сьома, дев'ятьма предметів) – підготовча робота для цієї кількості – «викид»);
- жонглювання чотирма (шістьма, вісьма, десятьма) предметами в ритмі (підготовча робота – «викид»);
- підкачка м'язів мінімальною кількістю предметів – під більшу кількість, підтримуючи ритм;
- балансування;
- крутка;
- жонглювання на кількість кидків;
- перевірка стабільності виконання елемента;
- контактне жонглювання;

- відривне жонгливання.

Основні вміння:

• впевнено жонглиувати 5-6 м'ячів, булав або кілець (для соло жонглерів 7 м'ячів або кілець – «викид»);

- правильно і вільно жонглиувати та утримувати баланс;
- володіти методикою розвитку технічних якостей жонгливання;
- правильно провести розминку;
- правильно застосовувати страхувальні засоби;
- аналізувати власну техніку виконання елементів жонгливання;
- ефективно володіти елементами акторської майстерності,

хореографії, пластики;

• володіти елементарними знаннями режисерсько-постановочної роботи;

• постійно бути у фізичній і творчій формі, готовим до концертної діяльності;

• постійно бути готовим до творчих циркових змагань;

• прагнути до створення позитивного іміджу артиста цирку.

Як і кожен жанр, жонгливання постійно розвивається, зростають вимоги та збільшується складність виконання елементів жонгливання, в цілому удосконалюється акторська майстерність і техніка виконання трюків циркових артистів. Це вимагає постійного удосконалення в оволодінні простих і складних вправ, постійно шукати нових рішень у подальшому творчому зростанні в жонгливанні.

РОЗДІЛ 2.

ІСТОРИЧНА ТА ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА ЖОНГЛЮВАННЯ

Жонглювання – старовинний цирковий жанр. Це вміння людини організовувати різні сполучення та чергування польотів у повітрі декілька предметів як однорідної форми, так і різних за конфігурацією. Витоки жонглювання – в полюванні, ремеслах, іграх і обрядах наших далеких предків. Жоден дослідник не назвав ім'я першого жонглера.

Мистецтво жонглювання з'явилося багато століть тому. Найдавніші малюнки були знайдені у єгипетських гробницях. Перші жонглери використовували все, що було під рукою: атлети жонгливали ядрами, інші – підкидали палички, кубики, ножі сокири або вогняні факели.

Довідкове видання з літературознавства подає походження слова «жонглер» від французького «jongler» та латинського «joculator» – потішник. Так називали професійних акторів, музикантів та співаків, які мандрували всією Європою і доходили до Палестини, Єгипту, Індії. Була поширена також узагальнююча назва – гістріони.

Перше документальне свідоцтво про жанр відноситься до 1900 року до н.е. У гробниці єгипетського фараона Хнумхотепа II в Бені-Хасане археологи виявили рельєфне зображення дівчат, що жонглюють м'ячами. Давньогрецький історик Ксенофонт розповів про сіракузьку танцівницю, яка жонгливала 12 обручами. Давні римляни бачили в жонглюванні засіб, який сприяє розвитку спритності в обігу з бойовою зброєю. Артистів, що жонгливали важкими мечами, щитами, списами і гострими ножами, вони називали «вентилаторами», а жонглерів м'ячами – «пиларіусами». Збереглася згадка про юну артистку, яка жонгливала факелами, що горіли. У виступах середньовічних жонглерів з'явилися нові предмети реквізиту: гральні кістки, бубни, курильні трубки, фарфорові тарілки.

У виступах жонглерів стародавнього Китаю виразно видно зв'язок селян і ремісників. Поширений на Сході спосіб носіння

поклажі на голові китайці перетворили на оригінальне жонглювання важкими фарфоровими вазами. А прийом обертання тарілок на бамбукових тростинах виріс з трудового навичку гончарів, які перевіряли правильність центровки виробів.

Із найдавніших часів артисти навчилися поєднувати жонглювання з мистецтвом танцю. Персидські танцівниці «базигер» під час танцю утримували на голові і в руках судини, наповнені рідиною. У сучасному цирку широкого поширення набули номери, засновані на синтезі жонглювання й національних танців (Н. Ширай, Ф. Брюн, Б. Бреслер, С. Складана). Окрім булав, у груповому жонглюванні як реквізит використовують бутафорські пляшки, ковпачки, широкополі капелюхи, перекидання якими виглядає особливо ефектно, та інші предмети. У багатьох номерах групового жонглювання демонструється фінальний трюк з алюмінієвими тарілками. Стоячи біля входу на манеж, один з учасників групи ловить тарілки, які йому кидають одну за одною партнери, що стоять на протилежному боці манежу. Тарілки летять через весь манеж суцільним потоком і з такою швидкістю, що артист ледве встигає ловити їх однією рукою і складати на іншу. Але саме цей дуже високий темп, у якому виконували трюк артисти Н. Ліхачов, В. Оскалоол, Е. Аберт.

У різних країнах жонглери іменувалися по-різному: у Каталонії – джоглари, в Іспанії – хуглари, в Німеччині – шпільмани, в Англії – менестрелі. Можна говорити про відмінність у школах, про національні пристрасті тощо, проте суть вистав була однаковою. Типологічно до жонглерів подібні гусани у Вірменії, шамакаї у Болгарії та кизикчі (маскхарабози) в Узбекистані, скоморохи на Русі.

Жонглери продовжували традиції античних мимів та дружинних співаків-оповідачів варварських племен. Їхня творчість досягла розквіту в XIV–XV столітті разом з розквітом міської та придворної культури й існувала до середини XIII століття. В Австрії цехова община шпільманів проіснувала до 1782 року, а в Росії скоморохи органічно ввійшли у ярмаркове дійство.

Жонглери були універсальними акторами. За необхідності вони могли бути співаками, оповідачами, поетами, мімічними акторами, ляльководами, танцівниками, наїзниками, дресирувальниками, музикантами, фокусниками, імітаторами тощо. Втілюючи у своїй творчості синтез усіх видовищних мистецтв, жонглери задовольняли будь-які побажання святкового натовпу. Однак синкретизм їхньої творчості не виключав певної спеціалізації.

Переслідувані в різних країнах Західної Європи вищим духівництвом, жонглери брали активну участь у релігійних церемоніях та святах (під час співу псалмів та гімнів грали на музичних інструментах; у літургійну драму вводили елементи буфонати, сприяючи тим самим утворенню нових драматичних жанрів у містеріях XIV–XVI століттях, виконували ролі янголів з арфами); гостинно приймалися у феодальних замках, монастирях, заїздах тощо. Мандруючи, як правило, невеликими гуртами, жонглери могли об'єднуватись у групи до ста чоловік.

Жонглери були не тільки мандрівними акторами, але й оповідачами та героями низки літературних жанрів. Вони не лише виконували їх, але часто самі створювали. Улюбленим героєм оповідей був кмітливий городянин або й сам жонглер, як, наприклад, у творі «Про святого Петра жонглера».

Із жонглерського репертуару вирости класичні взірці західно-європейського героїчного епосу: французька «Пісня про Роланда», іспанська «Пісня про мого Сіла», німецька «Пісня про Нібелунгів» тощо. Впродовж віків жонглери були майже єдиними посередниками в культурному спілкуванні європейських народів і країн. На межі національних культур відбувалися їхній взаємний вплив та збагачення. У синкретичній творчості жонглерів виникли початкові елементи багатьох видів музики, балету, комічного театру, цирку, естради тощо.

До XVII століття невід'ємною частиною вистав мандрівних лицедіїв-жонглерів була клоунада. Тож дійство жонглерів мало значний вплив на розвиток цього циркового жанру мистецтва. У той час клоунада, як частина виступів жонглерів, так чи інакше впливала

на мистецтво жонглювання і, зокрема, на драматургію. Згодом клоунада стала однією з основ італійської *comedia dell'arte* (комедії масок) та одним із засобів створення образу-маски (Бригелла, Арлекін, Панталоне).

Японці з'єднали жонглювання з фокусами. На цьому синтезі побудований репертуар японських жонглерів із дзигами, віялами і жонглерів зі штучними носами. Стиль виступів японських артистів відрізняє театр, піднесена і урочисто-церемоніальна манера подачі трюків.

Жонглювання стає одним з основних циркових жанрів і характеризується різноманіттям форм, стилів, технічних прийомів і реквізиту. Сучасне жонглювання розділяється на два основні художні напрями: класичне і побутовими предметами. Класичні жонглери працюють зі спеціально пристосованими предметами реквізиту. Це м'ячі, палички, факели, тарілки, кільця, булави. Зручна форма цих предметів дозволяє виконавцям оперувати їх великою кількістю.

Класичне жонглювання – справжня вершина жанру. Його кращі представники: Е. Растеллі, М. Труцці, К. Никольський, Ф. Брюн, А. Киці, Н. Ширай, Е. Аберт, Є. Біляуер, С. Ігнатов, Е. Гатто. Розквіт мистецтва жонглювання побутовими предметами пов'язаний із появою на рубежі XIX–XX ст. салонних жонглерів. Вони виходили на манеж у фраках, смокінгах, візитках і жонгливали циліндрами, сигарами, більярдними киями, канделябрами, предметами ресторанного ужитку.

Найбільш поширеною жанровою формою їх номерів стає сюжетна сценка: «У паризькому ресторані» (Аугуст), «Вечеря у «Максима»» (Перецофф), «Сцена в ресторанный кухні» (Пантцер) та іншими. Із салонним жонглюванням пов'язана поява номерів комічним скипером К. Репп, що створив сатиричну пародію на короля-забулдигу, який жонгливав символами королівської влади – короною, державою.

К. Баггесен виступав в образі незграбного офіціанта, що упускає і розбиває тарілки, Т. Хирн грав найледачішого жонглера у світі, а Ч. Ребла – жонглера, що ненавидить свою професію. З російських

комічних жонглерів успіхів досягли О. Попов, Л. і Р. Отливанник, А. Фріш, Б. Оплетает, В. Прохоров і К. Устьянцев. З другої половини ХХ ст. салоновий стиль у жонглюванні трансформується в новий художній напрям, представників якого стали називати «трипредметниками», оскільки вони жонглюють лише трьома предметами: капелюхами, сигарними коробками, м'ячиками. Роботу їх відрізняє іскрометний темп, комбінаційність і несподівані зв'язки між трюками. Серед видатних майстрів цього напрямку: Б. і К. Кремо, Р. Швейцер, З. Заболотний, О. Ніколаєв.

Окремий жанровий різновид представляють номери групових жонглерів, які жонглюють предметами, перекидаючись ними між собою. Такий вид роботи називається «Жонглювання в перекидання». Найпоширенішим реквізитом у групових жонглерів стала булава. До жанру жонглювання відносяться також номери, що розвивають принципи народних або спортивних ігор. Вони так і називаються – «гра з діаболо», «гра з дзигами» та ін. На основі дитячої гри з м'ячиками А. Стріт у 1898 році винайшов оригінальний спосіб жонглювання м'ячиками, кидаючи їх у підлогу і в стінку.

Серед його послідовників видатних результатів досягли К. Гультіні, яка кидала в підлогу вісім м'ячків. Цей вид жонглювання отримав оригінальну інтерпретацію у американця М. Мошена, який збільшує не кількість м'ячів, а число площин, що відображають м'ячі, жонглює ними в замкненому просторі трикутника. Німецький артист В. Петцольд, використовуючи прийоми гри на більярді, створив оригінальний номер жонглерів-більярдистів «Азра».

У Росії з подібним номером виступали жонглери Білоусови. Американець У. Еверхарт придумав номер фігурного катання велосипедного обіддя по підлозі. Ідеї його отримали розвиток у німецьких артистів О. і П. Реннер і їх сина Б. Брамсона. Багато нововведень у роботу з великими обручами внесли В. Царьков і В. Кулаков. Німецький артист В. Беландіні винайшов оригінальний спосіб жонглювання кульками пінгпонгу, видуваючи і ловлячи їх ротом. Окрему групу складають жонглери, що працюють з важким

реквізитом, їх називають крафт-жонглерами або силовими жонглерами. Особлива специфіка властива жонглерам, які працюють ногами. Також, важливо зазначити, що Київська школа жонглювання КМАЕЦМ, авторський метод Юрія Позняка, отримала подальший розвиток контактного та класичного жонглювання великими хула-хупами.

Удосконалення жанру жонглювання в радянському цирку йде в основному по лінії підвищення виконавської техніки, збільшення кількості підкинутих одночасно предметів і ускладнення трюків. Різні засоби виразності, які має у своєму розпорядженні цей жанр, використовуються поки недостатньо. У наших програмах рідко зустрічається комічне жонглювання, яке могло б урізноманітнити і сольні, і групові номери, виступ жонглерів на коні, на дроті. Цікава форма – жонглювання з трансформацією, яке демонструвала в минулі роки Т. Брок-Сидоркіна.

Виступаючи по черзі в костюмах народів СРСР (узбецькому, таджицькому, туркменському), артистка, змінюючи свій зовнішній вигляд, міняла і реквізит, щоб він відповідав національному колориту номера. Вона балансувала тазами, що оберталися на трьох довгих тонких жердинах, утримувала їх рівновазі на чолі і на підйомах ніг; ставила на чоло дерев'яну витягнуту дугу на зразок лука без тятиви, на вершині якої знаходився таз, і, сильно розкрутивши, жонглювала шістьма тарілками. Лежачи на тринці, Т. Брок-Сидоркіна жонглювала трьома паличками.

А в цей час на носочку ноги оберталася зірка, іншою ногою артистка крутила обруч, і на кінці палички, затиснутої в зубах, вертіла чашку. Вибігаючи на манеж у піонерському костюмі, артистка біла в барабан трьома м'ячами в ритм музиці. Т. Брок-Сидоркіна упевнено жонглювала вісьмома кульками, а жонглюючи трьома засвіченими факелами, викидала їх із-за спини.

Рідкісним став номер жонглера-стрибуна, який будується на органічному поєднанні елементів жонглювання і стрибкової акробатики. Цей номер демонстрував відомий жонглер-акробат К. Нікольський. (До речі, його трюк – жонглювання трьома м'ячами,

що відбиваються по черзі чолом, і жонглювання чотирма факелами, що горять з обох кінців – до цих пір ніким не повторений.) Адже такі номери можуть стати прикрасою наших програм. Досягнення майстрів радянського цирку в жонглюванні показують, наскільки багаті можливості цього жанру. З яким інтересом сприймається, наприклад, номер Т. Олександрової, що поєднала жонглювання з виступом дресированих собачок. Вона балансує на чолі спіраль, на вершині якої сидить собачка і ловить ротом м'ячі, що по черзі підкидаються артисткою вгору. Вловивши м'яч, чотиринога партнерка опускає його у воронку спіралі, і м'яч скачується у руку жонглера. На подібних трюкових комбінаціях, у яких собачки виступають у ролі партнерів, побудований весь цей оригінальний номер. А як виразно поєднується жонглювання з сучасними танцювальними ритмами, яке демонструє пластична М. Рубцова.

Виконуючи трюки жонглювання, вона рухається по манежу в легкому танці. Дуже цікавий номер – «Жонглери на щоглах» виконували Грачови. Артисти демонстрували складні перекидання булавами, знаходячись у ножному «прапорці» на вертикальних щоглах.

Соло-жонглер виступає один упродовж всього номера. Трюки, комбінації і реквізит – все спеціально підбирається для одного виконавця. Найбільш поширеними предметами, якими користуються соло-жонглери, є палички, м'ячі, кульки, булави, факели. З цими предметами найлегше будувати комбінації трюків. Соло-жонглювання може виконуватися в класичному стилі, в ексцентричному, з елементами трансформації і у поєднанні з акробатичними стрибками.

Досить довго у виступі соло-жонглерів був поширений так званий салоновий стиль. Артист з'являвся на манежі у фракі або у візитці, з циліндром і тростиною, з сигарою в зубах і в білих рукавичках. Ці аксесуари відповідали образу світського кутили і були зазвичай предметами жонглювання, що затвердилися в номерах подібного плану.

Салонно-ресторанна стилістика у подачі номера, що виникла під впливом західних вар'єте, зберігалася якийсь час у наших жонглерів як данина минулому. Пізніше такі номери стали подаватися в ексцентричному плані, що підкреслював іронічне ставлення виконавця до образу кутили. Деяка пристрасть до такої форми виступу виправдовувалася реквізитом, що давав можливість для багатьох цікавих комбінацій. Проте в даний час цей стиль подачі номера в цирку не зустрічається; рідко використовуються в арсеналі жонглерського реквізиту і циліндри, рукавички, сигари. Необхідно сказати про відмінність технічних прийомів, якими користуються жонглери. Ці прийоми прийнято називати жонглюванням і викиданням.

Жонглювання будується на тому, що артист багато разів підкидає і ловить предмети. А при викиданні виконавець, підкинувши один за одним декілька предметів, одразу ж збирає їх, не повторюючи дії знов. Викидання застосовується лише в роботі з великою кількістю предметів, коли артист тільки і встигає підкинути їх один за іншим і зібрати – дуже велика швидкість, що надається предметам, дуже стрімкий їх потік. Кількість предметів, якими жонглює артист, звичайно, не безмежна. Чим їх більше, тим важче робота.

Протягом тривалого часу єдиним виконавцем жонглювання вісьмома предметами (стоячи при цьому на котушці, вісьмома кільцями) в радянському цирку був Олександр Кісс і викидання одинадцяти предметів – А. Петровський. Олександр Кісс – жонглює вісьмома кільцями, стоячи на котушці, і додатково балансує на чолі довгу тростину з м'ячем на кінці. Вільно жонглює Кісс і п'ятьма паличками за спиною, повторюючи прийом до сорока разів, тоді як інші жонглери (дві-три людини) зуміли освоїти лише викидання п'яти паличок за спиною.

Групове жонглювання засновано на прийомах перекидання предметів один одному. Для такого номера потрібно не менше двох учасників. Чим більша кількість виконавців залучена в номері, тим більша кількість комбінацій перекидань предметів виникає на манежі. Звичайне групове жонглювання виконується шістьма-вісьмома

артистами. У груповому жонглюванні можуть демонструватися і сольні елементи, які є ніби вставними фрагментами номера. Найбільш поширеним реквізитом, яким користуються артисти в груповому жонглюванні, є булави. При кидку артисти підкручують булави, примушуючи їх робити одинарні або подвійні оберти, а це створює цікавіший малюнок траєкторії польоту булав. У груповому перекиданні від жонглерів потрібні точність розрахунку кидка, миттєва реакція на щонайменші відхилення предметів від траєкторії польоту і так зване відчуття партнера.

Неточний кидок одного учасника групи одразу ж порушує весь ритм перекидання, ускладнює дії партнерів і може привести до зриву всієї комбінації. Чітке, упевнене й ритмічне перекидання завжди створює враження добре відрегульованого механізму, що працює без зупинки і перебоїв. Як правило, перекидання виконуються в швидкому темпі, що збільшує видовищний ефект номера. Здійснюються перекидання предметів із великої й малої відстаней.

Варіантів перекидань безліч, багатообразні і побудови артистів при груповому жонглюванні: двоє проти двох, троє проти трьох, четверо розташовуються навхрест, один проти всіх інших або всі, стоячи в потилицю один до одного, перекидають булави через плече до того, хто стоїть позаду. Перекидання виконуються артистами і що стоять на місці, і в русі по манежу – по прямій лінії й по колу.

Виконувати групові перекидання зручніше при парній кількості учасників. У груповому жонглюванні у кожного артиста в руках по три-чотири булави. Чим більше учасників у групі, тим більше булав одночасно знаходиться в повітрі. Двоє жонглерів можуть перекидатися дев'ятьма (брати Аберт) і навіть десятьма булавами (В. Голубев і А. Чжан). Але таке досягнення доступне далеко не кожній парі. Прогрес жонглювання вперекидку багато в чому пов'язаний із російськими жонглерами, яких відрізняють висока техніка, що дозволяє жонглювати великою кількістю предметів, і різноманітність художнього і композиційного рішення номерів (жонглери Оскалоол, «Жонглери на кабріолеті» Боркіс, «Жонглери на

щоглах» Грачови, «Жонглери з ковпачками» Інякіни, «Жонглери на стрілах» Афанасьєви).

Розвиток жонглювання як окремого виду мистецтва та його технічні й жанрові різновиди вдало представлені особистостями певних епох. До того ж варто відзначити, що до ХХ сторіччя йдеться, зазвичай, про сольних виконавців. У той час як із початком ХХ століття репрезентаторами жанру стають групи артистів, колективи, трупи, студії. А предмет, яким би не жонглювали за всю історію цього циркового жанру, годі й шукати.

Першим жонглером, який виступав із сольним номером і зробив суттєвий внесок у розвиток жанру, оскільки створив свою власну трюкову базу, вважається **Пол Браун Леман** (1859–1918). У своєму найвідомішому номері він перекатував більярдні м'ячі по тілу, будучи одягненим у зелений фетровий піджак, і ловив їх у кишені. За це від преси він отримав неофіційний титул «Людина-більярдна куля».

Енріко Растеллі (1896–1931) був найпопулярнішим і, на думку багатьох, найкращим жонглером з усіх. Він був однією з найяскравіших зірок вар'єте в той період, коли вар'єте було основною формою розваги. Енріко працював з великими м'ячами, також підкидав одночасно до десяти маленьких м'ячів, що вважалося на той час рекордом. Крім м'ячів, він також жонглював тарілками і палицями і поєднував свою роботу з еквілібристикою, антиподом і акробатикою.

Вперше жонглювати десятьма м'ячами почали в Угорщині, а американець **Вільям Івхарт** винайшов жонглювання обручами. Руді Карденас працював з більярдними кулями і демонстрував багато несподіваних трюків, а тому вважається одним з найбільш сильних сучасників того часу і найбільшим послідовником жонглера Растеллі.

Як відомо, мистецтво жонглювання має свій зворотній бік – постійне фізичне навантаження. Для полегшення справи один із цих майстрів спритності розробив хитру систему тренування: він сконструював круглу сітку і одягав її на талію як спідничку;

неспіймані м'ячі і булави падали в неї, позбавляючи артиста від необхідності кожного разу нагинатися. А це економило багато часу.

Винахідником контактного жонглювання вважається Майкл Моушен. Майбутній артист народився 1960 року. Моушен зібрав воедино розрізнені форми цього виду мистецтва, виробив загальні принципи та ідеї. Саме йому належить ідея перетворення циркового шоу в гіпнотичний концерт, який отримав згодом визнання у всьому світі.

Особливої уваги у темі жонглювання заслуговує сім'я артистів Кремо (кінець XIX століття – до нашого часу). У родині Кремо було чотири покоління артистів, і два останніх з них – спеціалісти з мінімалізму в жонглюванні, просували вилучення максимуму розваги з мінімальної кількості об'єктів. Бела Кремо створив цей стиль, коли почав виконувати напівкомедійний номер із трьома кулями, трьома капелюхами і трьома коробками для сигар.

Багато інших жонглерів виступали з подібною бутафорією, але Кремо створив новий стиль і домогся успіху. У 1970–1975 роки Бела працював зі своїм сином Крісом, після чого Кріс продовжив виступати як сольний виконавець і зробив неможливе – перевершив технічну майстерність Бела. Кріс, як його батько, покладається на свою харизму і координацію.

Франсіс Бруно у другій половині XX століття з'єднав жонглювання з танцем фламенко і створив таким чином унікальний номер. Лотті Брунн, сестра Франсіса, була названа «Найшвидшою жінкою-жонглеркою у світі». Її син, Мішель Чіррік, також зайнявся сімейною справою, і за допомогою кількох волейбольних м'ячів виконує один з кращих номерів традиційного жонглювання. Їхній вплив на жонглювання зберігає значущість і до нашого часу.

Єдиним у Росії лауреатом Міжнародного конкурсу жонглерів імені Енріко Растеллі в Бергамо 1969 року є **Олександр Кісс**, жонглер і режисер, народний артист Росії. Історик цирку Юрій Дмитрієв називав Олександра Кісса найбільш технічним жонглером у світі. Його сестра, Віолетта Кісс, теж відома як жонглерка, антиподистка, педагог. Серед її вихованців – жонглери Сергій Ігнатов, Микола Кісс,

Андрій Попов, антиподистка Тамара Пузанова, еквілібристка Світлана Гололобова й інші.

Унікальність співпраці Олександра й Віолетти була в тому, що вони першими зуміли об'єднати в одному номері рекордні трюки одразу трьох жанрів: жонгливання, антипода і еквілібристики, багато з яких до цього часу нікому не вдалося повторити. Багато артистів крутять бочку ногами – але вони не роблять у цей час, як Віолетта, стійку на голові у партнера, який при цьому ще й жонглиє.

Дід Сергія Ігнатова, працював з кіньми, а батько дресирував собак і мавп, дружина працювала на дроті. А от брат і небіж стали жонглерами, як і він. Рекорд Ігнатова – знамениті 11 кілець та безліч титулів кращого жонглера світу.

Його сучасник Євгеній Біляуер привніс у жонгливання незвичний динамізм. Але головне – його виступи завжди супроводжувалися веселощами і розвагами. У 2002 році на ІХ премії Всесвітньої асоціації жонглерів йому вручили нагороду «За видатний внесок у жанрі жонгливання». За 55 років цю нагороду отримали лише вісім артистів, Біляуер став дев'ятим.

Михайло Руденко та *Юрій Поздняков* разом вони створили номер жонглерів та виграли Всесоюзний конкурс артистів естради у Москві в 1974 році у номінації Лауреат першої премії «Артист цирку».

Віктор Кі (справжнє прізвище Кіктев), жонглер з України, володіє високою технікою жонгливання, але завжди мріяв зробити номер з театральною складовою. Разом з режисером *Миколою Барановим* створив абсолютно новий і унікальний номер, у якому поєднав жонгливання з акробатикою, драмою і танцем. Завдяки цьому у 1994 році Віктор виграв срібну медаль і престижну нагороду Распіні на 17 Міжнародному цирковому фестивалі Cirque de Demainy Парижі, а також володар «Срібного клоуна» на Міжнародному цирковому фестивалі в Монте-Карло (Монако), 2003 р.

Француз з іспанським корінням *Лоїк Фор* створив школу жонгливання, де поєднується мистецтво зі спортом, танцями і циркум. Він – жонглер-акробат, схожий на клоуна, який називає себе

каскадером м'яча. Унікальність його техніки – у поєднанні плавності руху і театральної виразності тіла, що дивують публіку.

Як бачимо, жанрове і технічне розмаїття жонглювання складалося історично з особистих досягнень та експериментів артистів. В основному, це намагання оволодіти якомога більшою кількістю предметів, працювати із оригінальним реквізитом та поєднувати різні жанри.

На жаль, мало дослідженою до сьогодні залишається сфера технічного оформлення реквізиту в номері, який набирає популярності у ХХІ столітті. З'явилися такі види реквізиту, які дозволяють значно розширити технічні можливості артиста. Це магнітне жонглювання, жонглювання світловим реквізитом та нестандартні форми стандартного реквізиту (булави з дірками, булави на резинках, булави розбірні з механізмами, контактні кільця й напівмісяці, трикутники, великі трикутники й квадрати для жонглювання від підлоги, костюми з магнітними мітками, установки для викидання м'ячиків зі стелі, еластичні кільця, збірні магнітні кільця. Все це, без сумніву, свідчить про невпинний розвиток жонглювання та пошуки нових творчих рішень.

Київська школа жонглювання за авторським методом Юрія Позднякова, розвиває нові напрямки сучасного жонглювання хула-хупами та міні-хупами, включаючи контактне. Однією з перших у цьому напрямку почала працювати **Ірина Піцур** – лауреат Українського конкурсу артистів естради та цирку у 2005р. Вдало продовжують цей напрямок **Олександра Соболева**, випуск КМАЕЦМ 2016, 2018 р. – лауреат циркового фестивалю у м. Вісбаден (Німеччина) та **Олена Савіна** – дипломант фестивалю «Цирк майбутнього» (Франція, 2015 р.).

Дуже вдало об'єднав оригінальний реквізит «рейнське колесо» із контактним жонглюванням великими кільцями **Тарас Поздняков** – дипломант міжнародного циркового фестивалю «Цирк майбутнього», Париж (Франція, 2003 р.), випускник КДУЕЦМ 1999 р..

Катерина Нікіфорова демонструє високу техніку «фрістайлу» на роликах із жонглюванням м'ячами на відскок.

Євген Пахалович, Максим Головченко, Влад Гапанович (*тріо жонглювання*) – випускники КМАЕЦМ 2015, 2017 р. «*Жонглерська група 3-Ж*», володарі «Срібного Клоуна» на фестивалі New Generation в Монте-Карло (Монако, 2017).

Костянтин Коростиленко – дипломант циркового фестивалю «Цирк майбутнього», Париж (Франція, 2019 р), високотехнічне жонглювання поєднав із класичною хореографією.

Данило Лисенко – жонглер-рекордсмен, дипломант міжнародного фестивалю артистів цирку «New Generation» у Монте-Карло (Монако) вперше продемонстрував 11 кілець на фестивалі New Generation в Монте-Карло (Монако, 2020).

Жанрова специфіка жанру жонглювання

Багато хто впевнений, що жонглювання – це лише підкидання предметів вгору. Але цей жанр має свої різновиди. Розглянемо їх.

У *класичному жонглюванні* предмети (булави, кільця, м'ячі та ін.) в основному підкидають у повітря. Таке жонглювання може бути кількісним, коли жонглер працює з різною кількістю предметів у повітрі (три, чотири, п'ять, сім, дев'ять тощо). А може бути трюковим: коли жонглер намагається зробити якомога більше різних сполучень, елементів із предметами – трюків. У перекидному жонглюванні два і більше жонглери перекидають або перекладають один одному предмети в певній послідовності.

У *Bounce juggling balls* – жонглюванні від підлоги, стіни жонглер відбиває від підлоги м'ячики. Тут, подібно класичному жонглюванню, можна працювати з різною кількістю предметів і робити різноманітні трюки. Принципова різниця – у площині. У контактному жонглюванні предмети перекочують по тілу. Це, переважно, прозорі кулі чи булави, хоча практикується використання й інших предметів. Більшість часу куля знаходиться в контакті з тілом жонглера. Таке жонглювання можна розділити на два основних напрямки – це *бодіролінг* (жонглер катає кулю по всьому тілу) і *мультибол* (кілька кульок у долонях).

У *флейрінгу*, або жонглюванні пляшками і склянками одночасно із приготуванням коктейлів у роботі бармена. Флейрінг має два

напрямки: робочий флейринг (використовується барний інвентар) і шоу-флейринг – вільний стиль.

Кендама (від японського: «кен» – «штир», «тама» – «куля») – це японський предмет, що складається з рукоятки, типу молоточка, двох чашок-лунок і кульки з отвором, прив'язаного мотузкою до молоточка. Суть гри: жонглювати кулею, перекидаючи з лунки на лунку і нанизати на штир. Існує близько 30000 комбінацій з кендамою.

Йо-йо і діабло складається з двох однакових дисків, з'єднаних віссю, до якої кріпиться мотузка. При кидку мотузка розмотується, і *йо-йо* повертається до гравця, за рахунок чого можна здійснювати різні маніпуляції. **Діабло** зовні схоже на *йо-йо*, але відрізняється більшим розміром, а мотузка на ньому закріплена паличками. Артист розкручує діабло, ловить його на нитку, змушуючи діабло ковзати по ній.

У **Воллейклубі** командному виді спорту і дисципліна в спортивному жонглюванні. Об'єднує в собі волейбол і жонглювання булавами, тут замість м'яча через сітку перекидається булава.

У **силовому жонглюванні** відноситься до спортивних дисциплін. Жонглювати можна однією або двома гириями різної ваги – 16, 24 або 32 кг, одному або з партнером, із розплющеними або заплющеними очима. Бойове жонглювання – це колективна гра і дисципліна спортивного жонглювання. Кожен гравець має три булави, але його завданням є жонглювати таким чином, щоб знайти вдалий момент і вибити булаву противника.

Джогглінг – це жонглювання предметами біжучи. Поєднання слів «juggling» (жонглювання) і «jogging» (біг підтюпцем) утворює слово «joggling» (джогглінг). У жонглюванні поями, пара кульок на мотузках або ланцюгах, які обертають, беручи за інший кінець мотузки. Пойстери використовують яскраво забарвлені або вогняні пої. Це дає можливість створювати в повітрі красиві геометричні фігури і малюнки.

Жонглювання є дзеркалом працездатності, яка закладена в людині природою, бо тільки багаторазове повторення дає можливість

доведення цих умінь до високоорганізованої координації. Завдяки таким якостям жонглювання є однією з основних спеціальних дисциплін, яка вивчається в Академії.

Величезний трюковий репертуар, різнохарактерність жонглерського реквізиту від суто класичного (кільця, булави, м'ячі), побутових предметів (капелюхи, парасольки, тарілки, хусточки, тенісні ракетки, футбольні м'ячі тощо) до сучасного контактного (великі та маленькі хула-хупи, скляні кульки, трикутники тощо) дає можливість створення номерів романтичного, комічного, героїчного плану.

Крім створення суто жонглерських номерів, цей жанр легко поєднується з іншими жанрами, надаючи можливість створення музично-жонглерських, гімнастико-жонглерських, еквилибристико-жонглерських, акробатико-жонглерських номерів з активним застосуванням сучасної хореографії, пластики та театральної драматургії. Все це урізноманітнює палітру фарб та засобів сценічної виразності артистів українського цирку та естради.

Накопичений досвід, аналітичне осмислення, знання найвищих досягнень у жанрі жонглювання дозволило узагальнити досвід роботи щодо досягнення удосконалення у цьому жанрі, розробити методичні рекомендації щодо оволодіння студентами навичок й умінь.

Як і кожен жанр, жонглювання постійно розвивається, зростають вимоги та збільшується складність виконання елементів жонглювання, в цілому удосконалюється акторська майстерність і техніка виконання трюків циркових артистів. Це вимагає постійного удосконалення в оволодінні простих і складних вправ та пошуках нових рішень у подальшому творчому зростанні жонглювання.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Жонгливання м'ячами

Тема 1.1. Навчальна стійка (постанова голови, тулуба, рук, ніг)

Тема 1.2. Жонгливання двома м'ячами правою і лівою рукою (підготовча робота для подальшого жонгливання чотирма м'ячами)

Тема 1.3. Жонгливання трьома м'ячами «напівкаскадом» з однієї руки, з двох рук.

Тема 1.4. Жонгливання чотирма м'ячами.

Тема 1.5. Контактне жонгливання м'ячами.

Тема 2. Жонгливання кільцями.

Тема 2.1. Жонгливання трьома кільцями.

Тема 2.2. Жонгливання двома кільцями. Окремо в лівій і правій руці.

Тема 2.3. Жонгливання чотирма кільцями.

Тема 2.4. Контактне жонгливання кільцями.

Тема 3. Жонгливання булавами.

Тема 3.1. Жонгливання трьома булавами на один та два оберти.

Тема 3.2. Жонгливання двома булавами окремо лівою та правою рукою на два оберти (підготовча робота для подальшого жонгливання чотирма булавами).

Тема 3.4. Контактне жонгливання булавами.

Тема 4. Робота з балансом.

Тема 4.1. Фіксування балансу на голові.

Тема 4.2. Жонгливання трьома м'ячами із балансом на голові.

Тема 5. Жонгливання м'ячами.

Тема 5.1. Жонгливання трьома м'ячами (3-4 комбінації).

Тема 5.2. Жонгливання чотирма м'ячами «чисто» та «попарно».

Тема 5.3. Підготовча робота до оволодіння жонглиювання п'ятьма м'ячами.

Тема 5.4. Контактне жонглиювання м'ячами.

Тема 6. Жонглиювання булавами.

Тема 6.1. Жонглиювання трьома булавами на два оберти.

Тема 6.2. Жонглиювання трьома булавами попід ногами.

Тема 6.3. Жонглиювання трьома булавами за спиною.

Тема 6.4. Жонглиювання трьома булавами «каскадом».

Тема 6.5. Жонглиювання чотирма булавами без комбінацій.

Тема 6.6. Контактне жонглиювання булавами.

Тема 7. Жонглиювання кільцями.

Тема 7.1. Жонглиювання трьома кільцями «чисто» та «попарно».

Тема 7.2. Жонглиювання чотирма кільцями «чисто» та «попарно».

Тема 7.3. Підготовча робота для подальшого жонглиювання п'ятьма кільцями.

Тема 7.4. Контактне жонглиювання кільцями.

Тема 8. Робота з балансом на голові.

Тема 8.1. Фіксування балансу на голові.

Тема 8.2. Жонглиювання трьома м'ячами з балансом на голові.

Тема 8.3. Жонглиювання трьома кільцями з балансом на голові.

Тема 9. Жонглиювання м'ячами.

Тема 9.1. Жонглиювання трьома м'ячами «напівкаскадом» з однієї та двох рук.

Тема 9.2. Жонглиювання трьома м'ячами «каскадом» попід ногами.

Тема 9.3. Жонглиювання трьома м'ячами за спиною.

Тема 9.4. Жонглиювання чотирма м'ячами «чисто», «попарно» та «каскадом».

Тема 9.5. Жонглиювання п'ятьма м'ячами.

Тема 9.5. Контактне жонгливання м'ячами.

Тема 10. Жонгливання булавами.

Тема 10.1. Жонгливання трьома булавами на два оберти.

Тема 10.2. Жонгливання трьома булавами попід ногами.

Тема 10.3. Жонгливання трьома булавами із-за спини.

Тема 10.4. Жонгливання чотирма булавами.

Тема 10.5. Контактне жонгливання булавами.

Тема 11. Жонгливання кільцями.

Тема 11.1. Жонгливання трьома кільцями.

Тема 11.2. Жонгливання чотирма кільцями.

Тема 11.3. Жонгливання п'ятьма кільцями.

Тема 11.4. Контактне жонгливання кільцями.

Тема 12. Робота з балансом на голові.

Тема 12.1 Фіксування балансу на голові.

Тема 12.2. Жонгливання трьома м'ячами із балансом на голові.

Тема 12.3. Жонгливання чотирма м'ячами з балансом на голові.

Тема 12.4. Жонгливання чотирма кільцями із балансом на голові.

Тема 12.5. Жонгливання трьома булавами із балансом на голові.

Тема 13. Жонгливання м'ячами.

Тема 13.1. Жонгливання п'ятьма м'ячами «напівкаскадом».

Тема 13.2. Жонгливання п'ятьма м'ячами «каскадом».

Тема 13.3. Жонгливання трьома м'ячами лівою та правою рукою окремо (підготовка до подальшого жонгливання шістьма м'ячами).

Тема 13.4. Контактне жонгливання м'ячами.

Тема 14. Жонгливання булавами.

Тема 14.1. Жонгливання чотирма булавами.

Тема 14.2. Жонгливання трьома булавами (5-6 комбінацій).

Тема 14.3. Підготовка до жонгливання п'ятьма булавами.

Тема 14.4. Контактне жонгливання булавами.

Тема 15. Жонгливання кільцями.

Тема 15.1. Жонгливання п'ятьма кільцями.

Тема 15.2. Жонгливання трьома кільцями окремо правою та лівою рукою (підготовча робота для подальшого жонгливання шістьма кільцями).

Тема 15.3. Контактне жонгливання кільцями.

Тема 16. Робота із балансом на голові.

Тема 16.1. Фіксування балансу на голові.

Тема 16.2. Жонгливання п'ятьма кільцями з балансом на голові.

Тема 16.3. Жонгливання чотирма булавами з балансом на голові.

Тема 17. Жонгливання м'ячами.

Тема 17.1. Жонгливання шістьма м'ячами «чисто» і «попарно».

Тема 17.2. Контактне жонгливання м'ячами.

Тема 18. Жонгливання булавами.

Тема 18.1. Жонгливання чотирма булавами «чисто» і «попарно».

Тема 18.2. Жонгливання п'ятьма булавами.

Тема 18.3. Контактне жонгливання булавами.

Тема 19. Жонгливання кільцями.

Тема 19.1. Жонгливання п'ятьма кільцями (2-3 комбінації).

Тема 19.2. Жонгливання шістьма кільцями.

Тема 19.3. Контактне жонгливання кільцями.

Тема 20. Робота з балансом.

Тема 20.1. Фіксування балансу на голові.

Тема 20.2. Жонглиювання п'ятьма м'ячами з балансом на голові.

Тема 20.3. Жонглиювання п'ятьма кільцями з балансом на голові.

Тема 20.4. Жонглиювання п'ятьма булавами з балансом на голові.

Тема 21. Жонглиювання м'ячами.

Тема 21.1. Жонглиювання п'ятьма м'ячами (5-6 комбінацій).

Тема 21.2. Жонглиювання шістьма м'ячами «чисто» і «попарно».

Тема 21.3. Викид та підготовча робота для подальшого жонглиювання сімома м'ячами.

Тема 21.4. Контактне жонглиювання м'ячами.

Тема 22. Жонглиювання булавами.

Тема 22.1. Жонглиювання чотирма булавами (3-4 комбінації).

Тема 22.2. Жонглиювання п'ятьма булавами (з комбінаціями з урахуванням індивідуальних здібностей студента).

Тема 22.3. Контактне жонглиювання булавами.

Тема 23. Жонглиювання кільцями.

Тема 23.1. Жонглиювання шістьма кільцями «чисто» і «попарно».

Тема 23.2. Підготовча робота для подальшого жонглиювання сімома кільцями.

Тема 23.3. Контактне жонглиювання кільцями.

Тема 24. Робота з балансом на голові.

Тема 24.1. Жонглиювання шістьма кільцями з балансом на голові.

Тема 24.2. Жонглиювання чотирма булавами з балансуванням п'ятої булави на голові (без тривалої фіксації).

Тема 25. Жонглиювання м'ячами.

Тема 25.1. Жонглиювання шістьма м'ячами (3-4 комбінації).

Тема 25.2. Жонгливання сімома м'ячами (для соло-жонглерів).

Тема 25.3. Контактне жонгливання м'ячами.

Тема 26. Жонгливання булавами.

Тема 26.1. Жонгливання п'ятьма булавами (3-4 комбінації).

Тема 26.2. Контактне жонгливання булавами.

Тема 27. Жонгливання кільцями.

Тема 27.1. Жонгливання шістьома кільцями «чисто» і «попарно».

Тема 27.2. Жонгливання сімома кільцями (для соло-жонглерів).

Тема 27.3. Контактне жонгливання кільцями.

Тема 28. Робота з балансом на голові.

Тема 28.1. Жонгливання шістьома кільцями з балансом на голові.

Тема 28.2. Жонгливання чотирма булавами з балансуванням п'ятої на голові (для соло-жонглерів).

Тема 29. Жонгливання м'ячами.

Тема 29.1. Жонгливання м'ячами різними комбінаціями для екзаменаційного номера, базуючись на матеріалі, який буде використано у професійній роботі.

Тема 29.2. Контактне жонгливання м'ячами для екзаменаційного номера.

Тема 30. Жонгливання булавами.

Тема 30.1 Жонгливання трьома, чотирма, п'ятьма булавами з комбінаціями для екзаменаційного номера.

Тема 30.2. Контактне жонгливання булавами для екзаменаційного номера.

Тема 31. Жонгливання кільцями.

Тема 31.1. Жонгливання шістьома кільцями. (2-3 комбінації).

Тема 31.2. Жонгливання сімома кільцями (для соло-жонглерів).

Тема 31.3. Робота над комбінаціями, які входять до
екзаменаційного номера.

Тема 31.4. Контактне жонгливання кільцями для
екзаменаційного номера.

Тема 32. Робота з балансом на голові.

Тема 32.1. Жонгливання шістьома кільцями з балансом на
голові.

Тема 32.2. Жонгливання чотирма, п'ятьма булавами з балансом
на голові з урахуванням індивідуальних здібностей студента.

Тема 32.3. Робота над комбінаціями, які входять до
екзаменаційного номера.

РОЗДІЛ 4.
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗА РІВНЯМИ СКЛАДНОСТІ ТА
ПОКАЗУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ ФОРМ КОНТРОЛЮ – ЗАЛКІВ ТА
ЕКЗАМЕНІВ

I курс 1 семестр – диференційований залік:

- жонглиювання чотирма м'ячами;
- жонглиювання чотирма кільцями;
- жонглиювання двома булавами окремо лівою та правою рукою на два оберти;
- жонглиювання трьома м'ячами із балансом на голові;
- контактне жонглиювання.

I курс 2 семестр – екзамен:

- жонглиювання трьома м'ячами (3-4 комбінації);
- жонглиювання чотирма булавами без комбінацій;
- жонглиювання чотирма кільцями «чисто» та «попарно»;
- жонглиювання трьома кільцями з балансом на голові;
- контактне жонглиювання.

II курс 3 семестр – диференційований залік:

- жонглиювання п'ятьма м'ячами;
- жонглиювання чотирма булавами (3-4 комбінації);
- жонглиювання п'ятьма кільцями;
- жонглиювання чотирма кільцями із балансом на голові;
- контактне жонглиювання.

II курс 4 семестр – екзамен:

- жонглиювання п'ятьма м'ячами «каскадом»;
- жонглиювання трьома булавами (5-6 комбінацій);
- жонглиювання п'ятьма кільцями (5-6 комбінацій);
- жонглиювання чотирма булавами з балансом на голові;
- контактне жонглиювання.

III курс 5 семестр – диференційований залік:

- жонглиювання шістьма м'ячами «чисто» і «попарно»;

- жонгливання п'ятьма булавами;
- жонгливання шістьма кільцями;
- контактне жонгливання.

III курс 6 семестр – екзамен:

- жонгливання п'ятьма м'ячами (5-6 комбінацій)
- жонгливання п'ятьма булавами (з комбінаціями з урахуванням індивідуальних здібностей студента);
 - жонгливання шістьма кільцями «чисто» і «попарно»;
 - контактне жонгливання.

IV курс 7 семестр – диференційований залік:

- жонгливання сімома кільцями (для соло-жонглерів);
- жонгливання п'ятьма булавами (3-4 комбінації);
- жонгливання сімома кільцями (для соло-жонглерів);
- контактне жонгливання.

IV курс 8 семестр – державний екзамен:

- жонгливання м'ячами різними комбінаціями для екзаменаційного номера, базуючись на матеріалі, який буде використано у професійній роботі;
 - жонгливання трьома, чотирма, п'ятьма булавами з комбінаціями для екзаменаційного номера;
 - жонгливання кільцями з комбінаціями для екзаменаційного номера;
 - контактне жонгливання для екзаменаційного номера.

РОЗДІЛ 5.

ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИX УМІНЬ, НАВИЧOK, BПPAВ І КОМБІНАЦІЙ, ЯКІ ПОВИНЕН ВИКОНУВАТИ CТУДЕНТ

Перший курс.

Студент повинен знати:

- 1) Термінологію жонглювання;
- 2) Техніку простих елементів жонглювання;
- 3) Методику навчання елементів жонглювання;
- 4) Програми вимоги до студентів першого курсу.

Студент повинен вміти:

- 1) Провести розминку з включенням простих вправ жонглювання;
- 2) Самострахування і страхування партнера у разі роботи із травмонебезпечним реквізитом (вільностояча драбина, вільно натягнутий дріт, катушки тощо).
- 3) Користуватися для страхування ручними і підвішеними ремнями.

Другий курс.

Студент повинен знати:

- 1) Техніку базових елементів і вправ жонглювання та методику їх навчання;
- 2) Методику розвитку фізичних якостей.

Студент повинен вміти:

- 1) Аналізувати техніку елементів жонглювання;
- 2) Розробляти програми навчання елементів і вправ жонглювання в обсязі засвоєного навчального матеріалу.

Третій курс.

Студент повинен знати:

- 1) Техніку складних комбінацій жонглювання;
- 2) Методику оволодіння елементами жонглювання.

Студент повинен вміти:

- 1) Аналізувати техніку елементів жонглювання;
- 2) Ефективно навчатися шляхом реалізації відповідних засобів і методів.

Четвертий курс.

Студент повинен знати:

1) Проблеми підбору і виготовлення відповідного реквізиту для жонглювання.

Студент повинен вміти:

1) Виконати обладнання свого випускного номеру відповідними засобами і реквізитом для жонглювання.

Перелік обов'язкових умінь, навичок, вправ і комбінацій, які повинен відпрацьовувати студент самостійно

- Жонглювання двома м'ячами, правою і лівою рукою.
- Жонглювання трьома м'ячами «напівкаскадом».
- Жонглювання чотирма м'ячами.
- Жонглювання двома кільцями в лівій і правій руці.
- Жонглювання чотирма кільцями.
- Жонглювання двома булавами.
- Жонглювання трьома булавами.
- Фіксування балансу на голові.
- Жонглювання м'ячами з балансом на голові.
- Жонглювання кільцями з балансом на голові.
- Жонглювання м'ячами «напівкаскадом», «каскадом».
- Жонглювання булавами з комбінаціями.
- Жонглювання м'ячами різними комбінаціями.
- Жонглювання класичних кілець з одночасним утриманням балансу на голові.
- Балансування булави на голові з одночасним жонглюванням 3-4-ма булавами.

РОЗДІЛ 6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Завдання та рекомендації для самостійної роботи студентів.

Враховуючи технічну складність виконання більшості вправ з жонглювання і неможливість виконавця бачити правильність кидків зі сторони (так як зір жонглера зосереджений на предметах, якими він маніпулює в цей час) переважна більшість цих вправ розучується безпосередньо на заняттях під керівництвом викладача. Але у зв'язку з тим, що м'язова пам'ять жонглера у багатьох випадках потребує багаторазових повторювань, релетиції жонглера потребують подвійних тренувань на день, викладач повинен сам вирішити, які елементи або вправи можна довірити студенту розучувати і закріплювати самостійно у відповідності зі ступенем підготовки жонглера самостійно виконувати ту чи іншу вправу або комбінацію.

У підготовці жонглерів **рекомендується** винести на самостійну роботу, в першу чергу вправи на розвиток студентами своїх фізичних якостей, а саме: *вправи на розвиток координації рухів, реакції, силової підготовки.*

Основний прийом самостійного розвитку силової підготовки – це *повторювання* простих елементів жонглювання на кількість кидків, доводячи їх до 100 разів із однієї руки. Але ця вправа залежить від рівня підготовки жонглера, тобто, якою кількістю предметів він володіє досить вільно. У кінці самостійного тренування жонглер обов'язково робить вправи на підкачку м'язів із власною вагою.

Основні прийоми розвитку координації рухів та реакції жонглерів – це вправи зі зміною ритму жонглювання, з використанням викидів одного чи кількох предметів вгору і одночасно продовжуючи жонглювання предметами, що залишилися. Можна виконувати при цьому кульбіти, піруети тощо.

Бажано при роботі з великою кількістю предметів працювати з викладачем. Студент у позанавчальний час складає етюди з метою артистичного показу на підсумкових заняттях, засвоєних ним нових

комбінацій та трюків. Для цього він обов'язково застосовує, у відповідності до змісту створюваного етюду, набуті пластичні й танцювальні навички, спирається на прийоми та засоби акторської майстерності.

Важливо в самостійній етюдній роботі гармонійно і з естетичним смаком поєднати комбінації жонгливання і вправи з пластично-акторськими навичками. Не менш важливо для студента – підібрати для етюду відповідне музичне супроводження, бажано при цьому залучати викладача-режисера, для перевірки своїх навичок у цьому. Це досягається шляхом самовиховання студентом музичного смаку через прослуховування різних музичних творів та створенням міні-фонотеки за відповідною тематикою.

Для підготовки навчального або випускного номеру студент плідно співпрацює з режисером і хореографом – постановниками його циркового номера. Він самостійно розучує усі завдання, які ставляться перед ним постановниками номера. При цьому студент повинен звертати увагу на бездоганне і чітке виконання поставлених перед ним завдань. Студент повинен через самостійне опрацювання засвоїти характер створюваного ним у цирковому номері художнього образу, усвідомити свою акторську роль, психологічно налаштувати себе на її виразне виконання. Студент також самостійно повинен подбати про свій артистичний костюм, разом із художником і режисером-постановником продумати, згідно з художнім образом, усі деталі його форми та зручність у використанні.

Окремі завдання, що виносяться на самостійне вивчення студентами (методологія).

Навчальна стійка (постава голови, тулуба, рук, ніг).

При самостійному виконанні цих вправ потрібно слідкувати, щоб голова була трохи піднятою, погляд при цьому повинен бути «зверху» предметів для жонгливання. Тулуб знаходиться у прямому стані, руки у ліктевих суглобах повинні бути зігнутими до «тупого» кута. Ноги при цьому знаходяться у позиції трохи вужче плечей.

Фіксування балансу на голові.

Баланс встановлюється на лобі біля коренів волосся. Ідеальним вважається балансування, не сходячи з місця.

Фіксування балансу, нахиляючи його вперед та назад. Закінчуючи заняття, треба старатися, щоб баланс якомога більше знаходився у вертикальній позиції, тобто стоячи на місці.

Фіксування балансу на голові з одночасним жонглюванням одного кільця. Під час виконання цієї вправи увага жонглера роздвоюється, але більша увага концентрується на утриманні балансу на голові.

Фіксування балансу на голові з одночасним жонглюванням трьох кілець. Виконуючи цю вправу, студент зосереджує увагу на утриманні балансу і одночасно фіксуючи жонглювання трьома кільцями до 10 темпів, стоячи при виконанні цієї вправи на місці.

Фіксування балансу на голові з одночасним жонглюванням 4 кілець. Виконуючи цю вправу, студент повинен добиватися фіксації не менше 10 темпів, не сходячи при цьому з місця.

Жонглювання трьома м'ячами (3-4 комбінації).

Комбінації: напівкаскад лівою та правою рукою окремо; правою та лівою рукою разом; каскад правою рукою (або лівою) з одного боку. Кидки трьох м'ячиків попід ногами лівою та правою рукою.

Жонглювання чотирма м'ячами «чисто», «попарно» та «каскадом».

Жонглювання «чисто» означає, що студент виконує цю вправу не менше 10 темпів, а також «попарно» та «каскадом».

Жонглювання п'ятьма кільцями.

Виконаним вважається елемент із п'ятьма кільцями, коли фіксація доходить до 10 темпів. Після цього можна здійснювати жонглювання з «комбінаціями», як і призначає викладач.

Жонглювання трьома кільцями окремо правою та лівою рукою (підготовча робота для подальшого жонглювання шістьма кільцями).

Жонглер повторює цю вправу не менше чим 10 підходів для однієї руки, слідкуючи при цьому щоб жонглювання виконувалося в

зоні дії правої і лівої руки окремо. При досягненні фіксації для лівої і правої руки окремо 30-40 кидків, можна приступати до вправ з 6 кільцями, періодично повертаючись до вправ з лівою та правою руками окремо.

Жонгливання шістьма м'ячами «чисто» і «попарно».

Жонгливання шістьма м'ячами «чисто» і «попарно» доводиться до бездоганного виконання цих вправ у кількості 10 темпів. Лише після цього можна переходити до інших «комбінацій». При виконанні цих вправ треба доходити до єдиного ритму при жонгливанні.

Жонгливання п'ятьма кільцями із балансом на голові.

Виконуючи цю вправу, жонглер має досить досконало утримувати кільця у повітрі до 10 темпів. Після цього можна приступати до виконання комбінацій з балансуванням на катушках, вільно стоячій драбині, вільному дроті та з іншими видами еквілібристики (для жонглерів-еквілібристів).

Контактне жонгливання м'ячами, булавами та кільцями.

Розділ 7.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

*Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою	
Сума балів	Оцінка ECTS	для екзамену, диф. заліку курсової/магістерської роботи	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
80–89	B	добре	
74–79	C		
66–73	D	задовільно	
60–65	E		
35–59	FX		

Відмінно 90–100 (A) Студент абсолютно точно володіє і виконує всі рухи, вправи, комбінації. Демонструє естетичне виконання вправ і рухів. Самостійно опрацьовував складні вправи й комбінації. Відмінно репрезентує сценічні прийоми. Дотримується чіткої дисципліни та порядку. Демонструє відмінні знання фахової термінології.

Добре 80–89 (B) 74–79 (C) Студент добре володіє і виконує всі рухи, вправи, комбінації. Намагається демонструвати естетичне виконання вправ і рухів. Самостійно опрацьовував складні вправи й комбінації. Дотримується чіткої дисципліни та порядку. Демонструє добрі знання фахової термінології.

Задовільно 66–73 (D) 60–65 (E) Студент задовільно знає і виконує всі рухи, вправи, комбінації. Самостійно слабко опрацьовував складні вправи й комбінації. Періодично порушує дисципліни та порядок. Демонструє слабкі знання фахової термінології.

Незадовільно 35–59 (FX) 1–34 (F) Студент не знає точно та не виконує всі рухи, вправи, комбінації. Самостійно не опрацьовував всю програму. Не дотримується дисципліни та порядку. Не знає професійної термінології.

ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Головченко М. Р. Переродження сучасного українського циркового мистецтва у сценічної репрезентації альтернативного цирку «Raw Art» // Музичне мистецтво ХХІ століття: історія, теорія практика: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Мистецтвознавство». Дрогобич: ДДПУ імені Івана Франка. 2016. № 2. С. 132–136.

2. Gulymov Husain. Haracteristic of Modern juggling: History, specificity and types. Innovative solutions in modern science. Dubai, UAE. 2019. № 8 (35). P. 99–107.

2. Пахалович Є.Б. Модель точного аналізу, як фундамент розвитку мистецтва жонгливання в еру інформаційних технологій // Музичне мистецтво ХХІ століття: історія, теорія практика: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Мистецтвознавство». Дрогобич: ДДПУ імені Івана Франка. 2016. № 2. С. 156–157.

3. Soboleva Olexandra. History and stage method of juggling with hula hoops // Innovative solutions in modern science. Dubai, UAE. 2017. № 2 (11). P. 117–123.

4. Шариков Д.І. Жонгливання в сучасному цирковому мистецтві: значення, особливості. АРТ-платФОРМА, КМАЕЦМ, 2021. № 3. С. 109–125.

Додаткова:

5. Главацький Г.Є. Організація навчального процесу з навчальної дисципліни «Жонгливання» для студентів бакалаврату спеціалізації сучасний естрадний танець // Всеукраїнська науково-практична конференція «Менеджмент культури та культурний менеджмент: синергія взаємодії» 30 листопада – 1 грудня 2017 року. Львів – Коломия.

6. Головченко М. Р. Альтернативний цирк «Raw Art» // Тези I Міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення та підходи». Баку. Ужгород. Дрогобич: НАНА ІФ, УНУ, ДДПУ імені Івана Франка, 2016. С. 71–72.

7. Judith Lanigan. The Hula hoop. A Seriuos Study of the Subject. 1st.ed. Bibliography, 2007. 150 p.

8. Пахалович Є.Б. Точний аналіз у сучасному жонгливанні // «Фундаментальні та прикладні дослідження : сучасні науково-практичні рішення та підходи». Баку Ужгород Дрогобич: НАНА ІФ, УНУ, ДДПУ імені Івана Франка, 2016. С. 91.

9. Daniel Siegmund. History of Hoopnotising: 130 years of hoop juggling from the western world. Rotterdam: Codarts, 2014. 10 p.

10. Sharykov Denys. Scenic-plastic studies in the context of art criticism science // Innovative solutions in modern science. Dubai, UAE. 2017. № 4 (13). P. 124–130.

11. Sharykov Denys. Classification in circus genres today: varieties, features, structure // Paradigm of knowledge. Muscat, Sultanate of Oman, 2018. № 1 (27). P. 77–87.

12. Шаповалова Ю. С. Сучасне циркове мистецтво України в контексті міжнародного культурно-мистецького співробітництва. Культурологічна думка. Київ, 2018. № 14. С. 94–101.

Інформаційні ресурси:

13. Bob Bramson: веб-сайт. URL: <http://www.juggling.org/fame/bramson/index.html> (дата звернення: 23.11.2021).

14. Halai A. Contact juggling at the primary level of study student. URL: <https://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/view/1133> (дата звернення: 02.04.2020).

15. Edna Sun. Can Juggling Improve Your Brain? URL: <https://abcnews.o.com/Health/Technology/story?id=116656&page=1#.T7A6k7-XdgI> (дата звернення: 19.03.2020).

16. Жонглёры. Сообщество для ловких людей. URL: <http://www.ruscircus.ru> (дата звернення 02.03.2020).

17. Ирина Пицур: відеоресурс. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8uZwKSeb3GE> (дата звернення: 23.11.2020).

18. Raw Art – Alexandra Savina — Ring–o–graphy: відеоресурс. URL: <https://youtu.be/JLkU1kZrsWU> (дата звернення: 23.12.2021).

19. Столяр С. Е. Клод Шеннон. URL: <https://jugglers.ru/uchebnik-zhonglirovaniya/klod-shennon> (дата звернення: 21.03.2020).

20. Circopedia. The Free Encyclopedia of the International Circus. URL: <http://www.circopedia.org/> (дата звернення: 20.03.2020).

21. Циркова студія «Юність». Словник термінів циркового мистецтва URL: <https://tsirkova-studiya-yunist12.webnode.com.ua/products/slovník-terminiv-tsirkovogo-mistetstva/> (дата звернення 02.03.2020).

ІЛЮСТРАЦІЇ

**Рисунок 1. Жонгливання м'ячами парами
«Multiplex».**

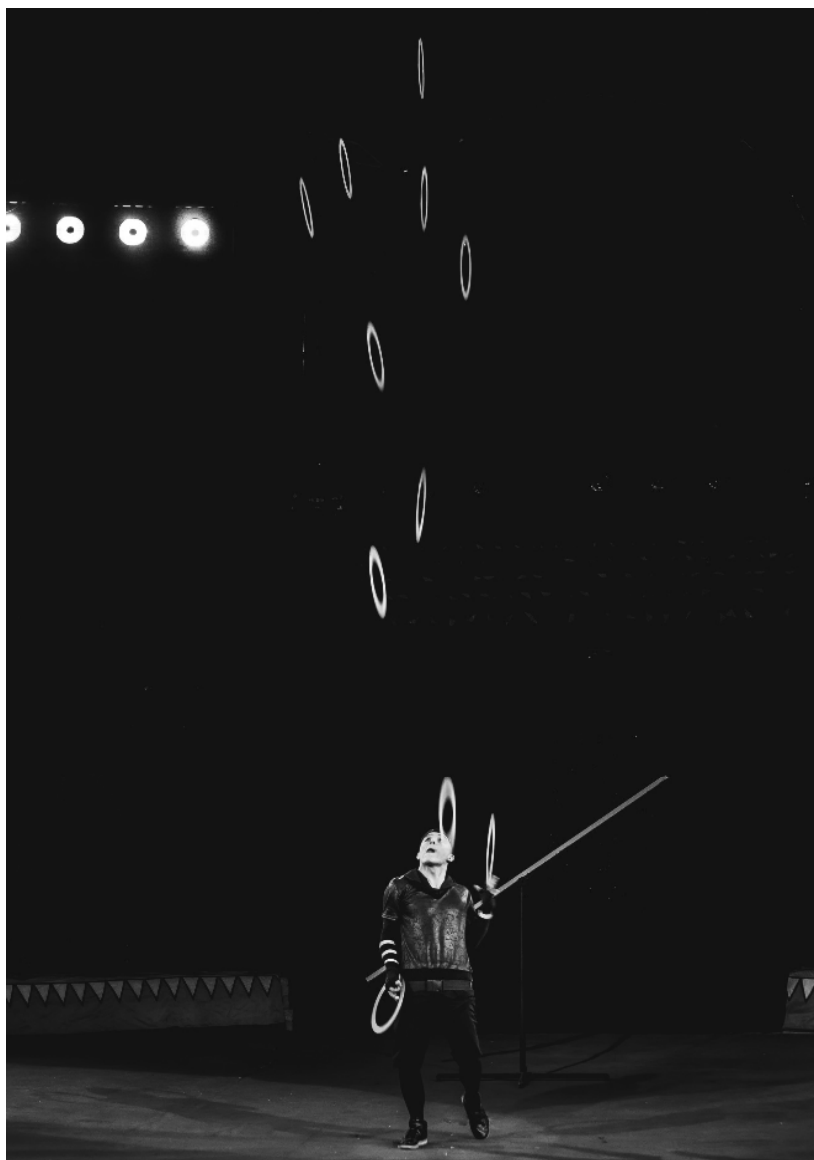

Рисунок 2. Жонгливання класичними кільцями.

Рисунок 3. Жонглирование хула-хупами.

Рисунок 4. Жонгливання булавами на моноциклах (перекидка).

Рисунок 5. Жонгливання хула-хупами катанням по підлозі.

Рисунок 6. Контактне жонглювання скляними м'ячами з ручним еквілібром.

**Рисунок 7. Жонгливання великими кільцями
у «Рейнському колесі».**

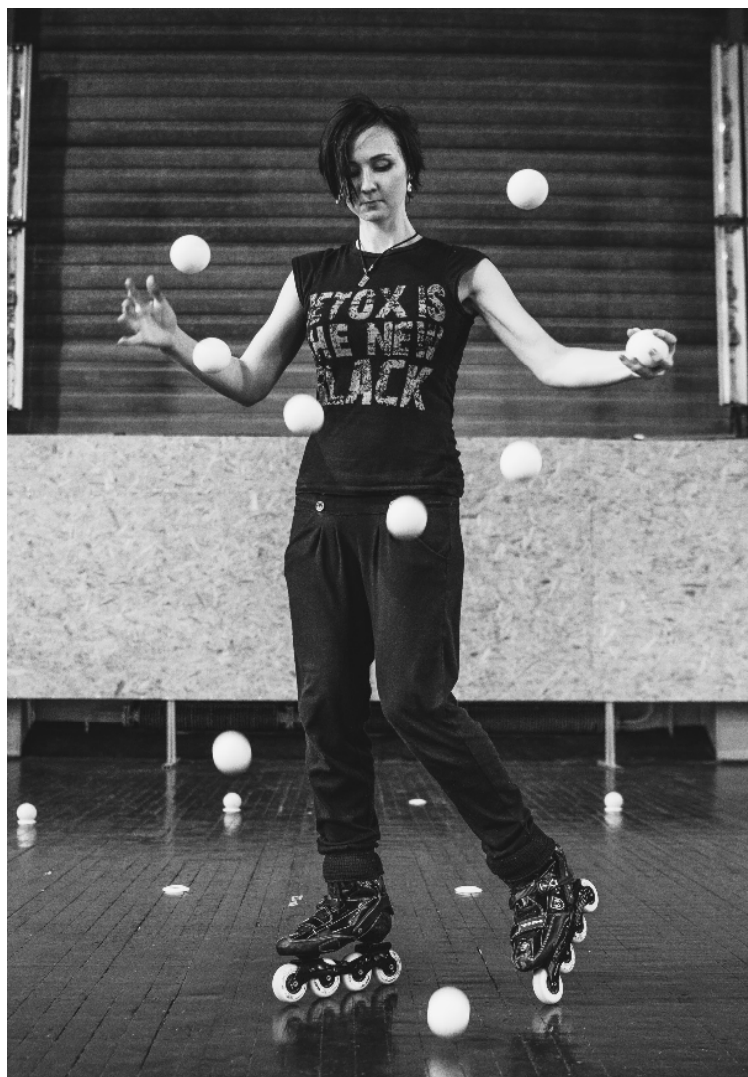

Рисунок 8. Жонгливання гумовими мячами на відскок від підлоги.

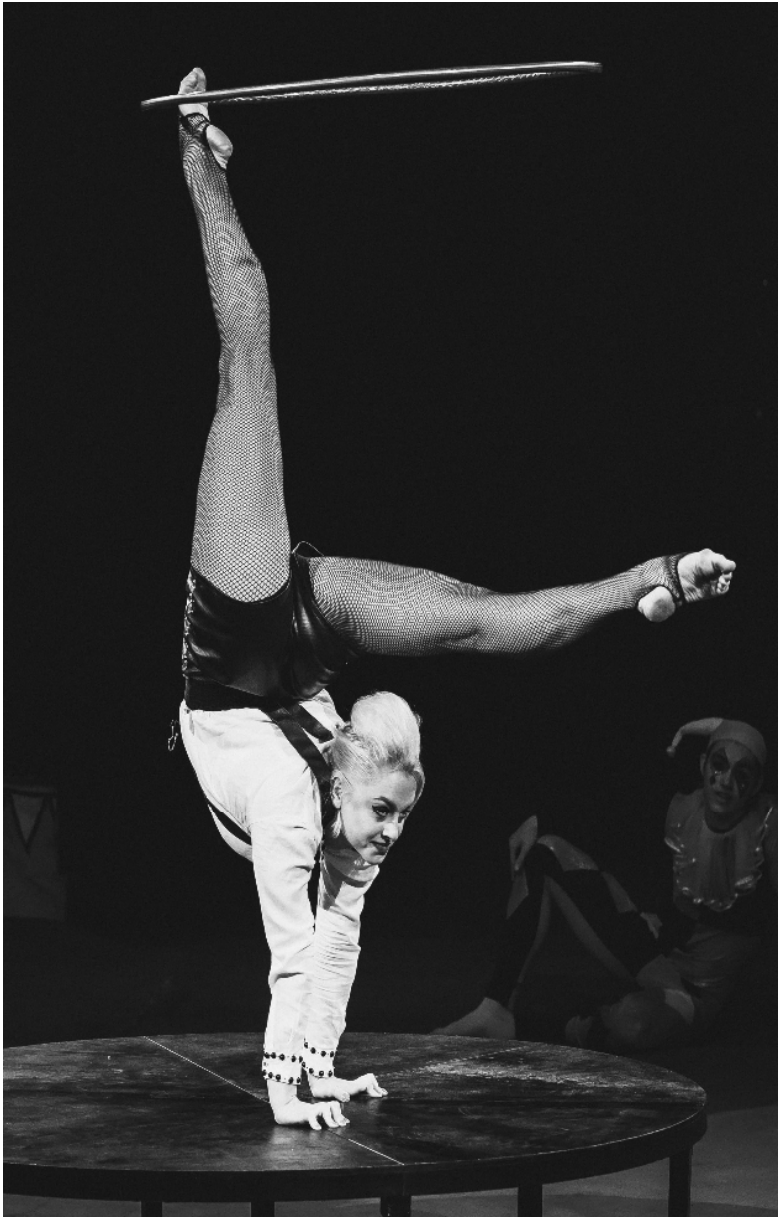

Рисунок 9. Жонгливання хула-хупами з елементами акробатики.

Рисунок 10. Жонгливання міні-хупами та хула-хупами «мікс».

Рисунок 11. Группове жонглювання булавами.

Рисунок 12. Контактне жонглювання хула-хупами.

Факультет сценічного мистецтва

Кафедра циркових жанрів

ЮРІЙ ПОЗДНЯКОВ

Професійна підготовка за жанрами: ЖОНГЛЮВАННЯ

для студентів ОПП Циркові жанри

Методичні рекомендації

Підписано до друку 27.10.2022.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Друк. арк. 3,5. Умов. друк. арк. 3,26.
Обл.-вид. арк. 1.
Наклад 300 прим. Зам. № 5278/1.

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
Свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця
серія В02 № 818191 від 31.07.2002 р.

Видавець та виготовлювач ТОВ «ТВОРИ».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р. 21027,
м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 52а.
Тел.: (0432) 603-000, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>

